অধ্যায় ১৩ঃ বড়োভূমিৰ আন্দোলন

অধ্যায় গাঁথনি

13.1 উদ্দেশ্য
13.2 পৰিচয়
13.3 বড়োভূমিৰ আন্দোলন
  13.3.1 বড়োভূমি আন্দোলনৰ পটভূমি
  13.3.2 বড়োভূমি গঠনৰ দাবী
  13.3.3 নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্ৰ আৰু বড়োভূমি ক্ষেত্ৰীয় পৰিষদৰ গঠন
13.4 অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
13.5 অধিক জানিবলৈ
13.6 অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান
13.7 আৰ্হি প্ৰশ্ন

১৩.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- বড়োসকলৰ জাতীয় পৰিচয়ৰ প্ৰকাশৰ বিষয়টো ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- উদয়াচল দাবী আৰু ৰোমান লিপি আন্দোলনৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বড়োভূমি আন্দোলনৰ পটভূমিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- বড়োভূমিৰ দাবী আৰু ইয়াৰ আন্দোলনৰ সৈতে সংলগ্ন ঘটনাসমূহৰ বৰ্ণনা কৰিব পাৰিব
- নিষ্পত্তিৰ স্মাৰক-পত্ৰ আৰু বড়ো ক্ষেত্ৰীয় পৰিষদ গঠনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

১৩.২ পৰিচয়

বৰ্তমান সময়ৰ উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ ৰাজনীতিৰ এক প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হৈছে নিজ জনগোষ্ঠী, সম্প্ৰদায় আৰু ভাষাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ় লৈ উঠা জাতীয় সচেতনতা। স্বায়ত্ব শাসনৰ দাবীসমূহ প্ৰায়ে এনে জাতীয় সচেতনতাৰ উদ্ভৱৰ সৈতে জড়িত। এনে জাতীয় অনুভূতিসমূহ সংগঠিত আন্দোলনৰ ৰূপত পিছলৈ গঢ় লৈ উঠে। এইটো অধ্যায়ত আমি অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনা— বড়োভূমিৰ আন্দোলনৰ বিষয়ে জানিবলৈ চেষ্টা কৰিম।

১৩.৩ বড়োভূমিৰ আন্দোলন

১৩.৩.১ বড়োভূমিৰ আন্দোলন পটভূমি

ৰাজনৈতিক স্বায়ত্ব শাসন লাভ কৰিবৰ অৰ্থে বড়ো সম্প্ৰদায়ৰ সমূহীয়া জাগৰণ আৰু এখন পৃথক বড়োভূমিৰ দাবী হ'ল প্ৰাক্ স্বাধীনতা কালৰ অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ এক উল্লেখযোগ্য

ঘটনা। ইয়াৰ উপৰিও দেশৰ সামাজিক আন্দোলনৰ ইতিহাসত বড়োভূমিৰ সামাজিক ৰাজনৈতিক আন্দোলনে এক নতুন অধ্যায়ৰ সূচনা কৰে। বড়োভূমি আন্দোলনৰ পটভূমি সম্পৰ্কে তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

- **ৰোমান লিপি আন্দোলন**

  আৰম্ভণিতে বড়ো জাতীয় পৰিচয়ৰ বিষয়টো ভাষাৰ সৈতেহে জড়িত আছিল। 1952 চনত কোকৰাঝাৰৰ ওচৰত বাসুগাঁওত বড়ো সাহিত্য সভা গঠন কৰা হৈছিল। ইয়াৰ উদ্বোধনী সভাৰ ঠিক পিছতেই বড়ো সাহিত্য সভাই তেতিয়াৰ মুখ্যমন্ত্রী শ্রীযুত বিষ্ণুৰাম মেধিক বড়ো অঞ্চলসমূহত বড়ো ভাষাক শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাপে ঘোষণা কৰিবলৈ এখন প্রস্তাৱ দাখিল কৰে। ইয়াৰ লগে লগেই বড়ো সাহিত্য সভাই কোকৰাঝাৰত এক বৃহৎ সমদলৰ আয়োজন কৰে। 1963 চনত অসম চৰকাৰে বড়ো, কছাৰী অঞ্চলসমূহত বড়ো ভাষাক তৃতীয় শ্রেণীলৈ পৰিচয় ঘটায়। 1966 চনত অসম চৰকাৰে যদিও অসমৰ মাধ্যমিক শিক্ষান্তৰলৈ বড়ো ভাষাৰ প্রচলন ঘটায় তথাপিও এই আঁচনিয়ে কোনো সঠিক খোজ ল'বলৈ সক্ষম নহয়। এইটোৱে চাৰিওফালে এক অসন্তুষ্টিৰ সৃষ্টি কৰে আৰু বড়ো সাহিত্য সভাই আকৌ এবাৰ আন্দোলনৰ পথ গ্রহণ কৰে। পিছলৈ যেতিয়া ৰাজ্য চৰকাৰ আৰু বড়ো সাহিত্য সভাই বড়ো মাধ্যমৰ পৰিচয় ঘটাবলৈ এক সময় সীমিত আঁচনিৰ বাবে চুক্তি কৰে তেতিয়াহে এই সমস্যাটোৰ সমাধান হয়। 1960 চনৰ অসম চৰকাৰী ভাষা আইন যিয়ে অসমীয়াক একমাত্র চৰকাৰী ভাষা বুলি ঘোষণা কৰাৰ লগতে ৰাজ্যৰ বিশ্ববিদ্যালয়সমূহত অসমীয়াক একমাত্র শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাপে দাবী কৰাটোৱে বড়ো নেতাসকলক পুনৰ আকৌ এবাৰ অসন্তুষ্ট কৰে আৰু ইয়াৰ ফলস্বৰূপে এক সত্যাগ্রহ আন্দোলন গঠন কৰা হয়। আভ্যন্তৰীণ সুৰক্ষা আইন (Maintenance of Internal Security Act) (MISA)ৰ অধীনত বহুতো বড়ো নেতাক গ্রেপ্তাৰ কৰা হয়। বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত আন্দোলনে 1974 চনত এক নতুন ৰূপ লয় যেতিয়া বড়োসকলে তেওঁলোকৰ ভাষাত ৰোমান লিপিৰ পৰিচয় ঘটোৱাটো বিচাৰে (1886 চনৰ পৰাই বড়োসকলৰ ভাষাত ৰোমান ব্যৱহৃত হৈ আহিছে)। শেষত, কেন্দ্রীয় চৰকাৰৰ অনুৰোধত ভৈয়াম জনজাতি পৰিষদ, অসম আৰু বড়ো সাহিত্য সভাই 1975 চনৰ এপ্রিলত দেৱনাগৰী লিপি গ্রহণ কৰিবলৈ মান্তি হয়। সেইমতে অসম চৰকাৰে বড়ো ভাষাক কোকৰাঝাৰ আৰু ওদালগুৰি উপ-মহকুমাৰ সহযোগী চৰকাৰী ভাষা হিচাপে ঘোষণা কৰে।

- **উদয়াচল গঠনৰ দাবী**

  অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূর্ণ ঘটনা হ'ল উদয়াচল গঠনৰ দাবী। 1967 চনৰ 27 ফেব্রুৱাৰীত মদোৱাম ব্রহ্মৰ সভাপতিত্বত কোকৰাঝাৰত জনজাতীয় যুৱ নেতাসকলে 'ভৈয়াম জনজাতি পৰিষদ, অসম' (Plains Tribal Council of Assam) গঠন কৰে। 1967 চনৰ 13 জানুৱাৰীত প্রধানমন্ত্রী ইন্দিৰা গান্ধীয়ে আগবঢ়োৱা অসমক এক সন্মিলিত ৰাষ্ট্র হিচাপে পুনৰ গঠনৰ প্রস্তাৱৰ ভিত্তিত এই পৰিষদে অসমৰ ভৈয়াম জনজাতীয় লোকসকলৰ বাবে সমগ্র উত্তৰ খণ্ডত এক ৰাজনৈতিক গোট গঠনৰ বাবে দাবী জনায়। অসমৰ পৰা পৃথক হোৱাৰ দাবীত পার্বত্য নেতাসকলৰ দ্বাৰা গঠিত সদৌ পার্বত্য নেতাৰ পৰিষদ (All Parties Hill Leaders Conference-APHLC)ৰ দ্বাৰা প্রভাৱিত হৈ ভৈয়াম জনজাতীয় নেতাসকলেও সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসম ৰাজ্যৰ ভিতৰতে এক স্বায়ত্ব শাসিত অঞ্চল গঠনৰ বাবে দাবী জনায়, যাক

উদয়াচল নামেৰে নামকৰণ কৰা হয়। উদয়াচল গঠনৰ মূলতে আছিল জনজাতীয় লোকসকলে যাতে তেওঁলোকৰ নিজ ভূমিক সুৰক্ষা প্রদান কৰিব পাৰে আৰু তেওঁলোকৰ নিজস্ব ভাষিক, সাংস্কৃতিক আৰু ৰাজনৈতিক পৰিচয় সুৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পাৰে। আন্দোলনৰ এইটো স্তৰত পূর্ণ স্বায়ত্ব শাসন লাভ কৰিবৰ বাবে অহিংসাত্মক পন্থা গ্রহণ কৰা হৈছিল। আন্দোলনৰ সমর্থনকাৰীসকলে 1967 চনৰ জুলাই মাহত আৰু 1968 চনৰ মে' মাহত কোকৰাঝাৰ জিলাৰ পৰা লোকসভা আসনৰ বাবে অনুষ্ঠিত উপ-নির্বাচন বর্জন কৰে। উদয়াচল গঠনৰ বাবে অনুষ্ঠিত আন্দোলনে বড়ো জনসাধাৰণৰ কনিষ্ঠ প্রজন্মক বাৰুকৈয়ে প্রভাৱিত কৰে আৰু তেওঁলোকক নিজৰ জাতীয় পৰিচয়ৰ প্রতি অধিক সচেতন কৰি তোলে।

১৩.৩.২ বড়োভূমি গঠনৰ দাবী

ঊনৈশ সোতৰ দশকৰ শেষৰফালে ভৈয়াম জনজাতি পৰিষদ অসমে তেওঁলোকৰ পূর্বৰ কেন্দ্রীয় শাসিত অঞ্চলৰ দাবীক তল পেলাই নতুনকৈ স্বায়ত্ব শাসিত অঞ্চলৰ দাবী জনায়। এই দাবীয়ে তেওঁলোকৰ দলৰ মাজতে বিবাদৰ সৃষ্টি কৰে আৰু বিনয় খুংগুৰ বসুমতাৰীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত ভৈয়াম জনগোষ্ঠীয় পৰিষদে অসমৰ পৰা পৃথক হোৱাৰ দাবী জনায়। একেসময়তে 1979 চনত বড়োসকলে অসম আন্দোলনত সক্রিয়ভাৱে জড়িত হৈ পৰে। উপেন্দ্রনাথ ব্রহ্মৰ নেতৃত্বৰ অধীনত বড়োসকলে অসম আন্দোলনত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰে। ইয়াৰ উপৰিও আন্দোলনৰ পিছত যেতিয়া অগপ চৰকাৰ ক্ষমতালৈ আহে, উপেন্দ্রনাথ ব্রহ্মৰ সৈতে আন বড়ো নেতাসকলক কেবিনেটত কোনো স্থান প্রদান কৰা নহয়। যিটো বড়ো সম্প্রদায়ৰ লোকসকলে সহজে মানি ল'ব নোৱাৰে। একেসময়তে অসমৰ জনসাধাৰণক পৰিচালিত কৰাৰ ক্ষেত্রত অসম আন্দোলনৰ নেতাসকলৰ সফলতাই বড়োসকলৰ বিশেষকৈ যুৱকসকলৰ দৃষ্টি আকর্ষণ কৰে। উপেন্দ্রনাথ ব্রহ্মাই সদৌ বড়ো ছাত্র সন্থাৰ (All Bodo Students' Union– ABSU বা আবছু) সভাপতিত্ব গ্রহণ কৰাটোৱে বড়োসকলৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসত এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰে। 1987 চনৰ শেষৰ ফালে আবছুৱে বড়োভূমি নামেৰে বড়োসকলৰ এক পৃথক ভূমিৰ দাবী জনাবৰ বাবে এক গণ আন্দোলন গঢ়ি তোলাৰ প্রস্তুতি সম্পূর্ণ কৰি তোলে। 1987 চনৰ 2 মার্চত উপেন্দ্রনাথ ব্রহ্মাৰ অধীনত আবছুৱে ব্রহ্মপুত্রৰ উত্তৰ পাৰত অসমৰ বাহিৰত এক পৃথক বড়োভূমি গঠনৰ বাবে এক গণতান্ত্রিক আৰু শান্তিপূর্ণ গান্ধীবাদী গণ আন্দোলনৰ আৰম্ভণি আনুষ্ঠানিকভাৱে ঘোষণা কৰে। আবছুৱে এই আন্দোলন আগবঢ়াই নিবলৈ বড়ো পিপলচ্ একশ্বন কমিটি (Bodo Peoples' Action Committee BPAC) নামেৰে এক ৰাজনৈতিক সংগঠনৰ সৃষ্টি কৰে। আবছু আৰু BPAC-এ আন্দোলন এই শ্লোগানেৰে আৰম্ভ কৰে— 'অসমক 50–50 ভাগত ভাগ কৰক। জাতীয় পৰিচয়ৰ এই আন্দোলন 70 চনৰ উদয়াচল আন্দোলনতকৈ অধিক সক্রিয় আৰু তীক্ষ্ণ আছিল, যিটোৱে অসমৰ সকলো পার্বত্য জনগোষ্ঠীৰ বাবে এখন মাতৃভূমিৰ দাবী জনাইছিল। কিন্তু বড়োভূমিৰ আন্দোলনে 'এক বৃহৎ জাতীয়তাবাদ' গঠনৰ দিশে আগবাঢ়িছিল য'ত অসমৰ সকলো পার্বত্য জনগোষ্ঠীৰ লগতে অ-বড়ো জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলকো অর্ন্তভুক্ত কৰিছিল।

আবছুৱে অসমৰ ভৈয়াম জনগোষ্ঠীয় লোকসকলৰ বাবে ব্রহ্মপুত্রৰ উত্তৰ পাৰত এখন পৃথক ৰাজ্য গঠনৰ বাবে দাবী জনাইছিল। ইয়াৰ উপৰিও আবছুৱে কার্বি আংলং স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ অ-কার্বি জনগোষ্ঠীৰ বাবে এক আঞ্চলিক পৰিষদ গঠনৰ বাবেও দাবী জনাইছিল। সদৌ অসম সংখ্যালঘু ছাত্র সন্থা (আমছু) আৰু সদৌ কাছাৰ কৰিমগঞ্জত ছাত্র সন্মিলনে আবছুৰ আন্দোলনলৈ নৈতিক সহাঁৰি প্রদান কৰিছিল।

অসম চাহ জনগোষ্ঠীয় ছাত্ৰ সংগঠন আৰু ৰাভা ছাত্ৰ সংগঠনকে ধৰি আন বহুতো সংগঠনে বড়ো লোকসকলৰ ওপৰত হোৱা আৰক্ষীৰ আতিশায্যক ভৎৰ্সনা দিছিল। প্ৰদৰ্শনী, বিৰোধিতা, ধৰ্মঘট, পথ অৱৰোধ আদি কাৰ্যসূচী আবছুকে ধৰি আন বহুতো সংগঠনেও পালন কৰিছিল। আবছুৱে জিলা আৰু উপ-মহকুমাধিপতিৰ কাৰ্যালয়ৰ লগতে জিলা উপায়ুক্ত, অতিৰিক্ত জিলা উপায়ুক্তৰ কাৰ্যালয়ৰ সন্মুখত এক গণ অনশন ধৰ্মঘটৰ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিছিল। ইয়াৰ লগে লগেই আবছুৱে অসম চৰকাৰৰ সৈতে এক আলোচনাত মিলিত হয় আৰু অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী প্ৰফুল্ল কুমাৰ মহন্তৰ সৈতে আলোচনাৰ পিছত আবছুৱে ইয়াৰ দাবীসমূহ কম কৰি কেৱল তিনিটা দাবীতহে মনোযোগ দিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। এই দাবীসমূহৰ ভিতৰত প্ৰধান দাবীটো হৈছে— ভৈয়াম জনজাতীয় লোকসকলৰ বাবে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰত "বড়োভূমি" (Bodoland) নামেৰে এক পৃথক ৰাজ্য সৃষ্টি কৰা য'ত ব্ৰহ্মপুত্ৰ নৈ খনক প্ৰাকৃতিক সীমা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

বড়োভূমি নামেৰে এক পৃথক ৰাজ্য গঠনৰ দাবীয়ে অসমৰ বড়ো অধিকৃত অঞ্চলৰ বড়োসকলৰ সহাঁৰি লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ইয়াৰ পিছৰ পৰ্যায়ত বড়ো আন্দোলনে এক হিংসাত্মক ৰূপ ল'বলৈ আৰম্ভ কৰে। বড়ো যুৱকসকলৰ এটা অংশই লগে লগেই হাতত অস্ত্ৰ তুলি লয়।সেই একে সময়তে বড়ো চিকিউৰিটি ফ'ৰ্চ (Bodo Security Force-BdSF)-ৰ যাক বৰ্তমান নেচনেল ডেমক্ৰেটিক ফ্ৰণ্ট অফ আসাম (National Democratic Front of Assam NDFB বুলি জনা যায়) গঠনে ইতিমধ্যেই ৰাজনৈতিক প্ৰচেষ্টাৰ উপৰিও সমান্তৰালকৈ এক সশস্ত্ৰ আন্দোলনৰ আৰম্ভণি কৰিছিল।

বহু কেইবছৰৰ হিংসাত্মক আন্দোলনৰ পিছত ভাৰতবৰ্ষৰ চৰকাৰ আৰু অসম চৰকাৰে কেইটামান মুখ্য বড়ো সংগঠনৰ সৈতে এক চুক্তিৰ মাজেৰে বুজাবুলিলৈ আহে। 1993 চনৰ 20 ফেব্ৰুৱাৰীৰ দ্বিপাক্ষিক বড়ো সন্ধিৰ মতে অসমৰ ভিতৰতে এক বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ গঠন কৰা হয় যাৰ ফলত পৰিষদে ভাৰতীয় সংবিধানৰ গাঁথনিৰ অধীনত সৰ্বোচ্চ স্বায়ত্ব শাসন লাভ কৰে। এইটো প্ৰস্তাৰ কৰা হৈছিল যে বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদে চাংকাচ মাজবাট আৰু পানচৈ নদীৰ মাজৰ নিকটৱৰ্তী অঞ্চলসমূহো অৰ্ন্তভুক্ত কৰিব। এই চুক্তিখন সফল হ'ব নোৱাৰিলে কাৰণ ইয়াৰ কিছুমান দৰকাৰী সুবিধা ৰূপায়ণ কৰা নহয় আৰু লগতে বড়ো নেতা আৰু ভিন্ন বড়ো দলৰ মাজত হোৱা কাজিয়াই বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ মাজত স্থিৰতা অনাত অসম্ভৱ কৰি তোলে। সন্ধিখন চুক্তি হোৱাৰ পাঁচ বছৰ পিছত বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ বাবে কোনো নিৰ্বাচন অনুষ্ঠিত হোৱা নাছিল (পৰিষদৰ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যকৰী সময় কেতিয়াবাই শেষ হৈছিল)। স্বায়ত্ব শাসিত জনগোষ্ঠীয় অঞ্চলৰ সীমা সম্পৰ্কে কোনো উপযুক্ত সীমা যুগুত কৰা হোৱা নাছিল (চংকোচ আৰু মাজবাট পাচনৈ নদীৰ মাজৰ নিকটৱৰ্তী ভৌগোলিক অঞ্চলসমূহ সামৰি)। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ চৰকাৰী সীমা অনিশ্চিত হৈ ৰয়। 1996 চনত বড়ো নেতাসকলে বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ ধাৰণাটো পৰিত্যাগ কৰে আৰু তাৰ সলনি এক পৃথক বড়ো ভূমিৰ প্ৰতিহে অধিক মনোযোগ দিয়ে।

এই চুক্তিৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত একাংশ বড়ো যুৱকে অস্ত্ৰ পৰিত্যাগ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে কাৰণ তেওঁলোকে সন্ধিত স্বাক্ষৰিত হোৱা আঁচনিসমূহ মানি ল'ব পৰা নাছিল আৰু যাৰ ফলত অন্য এক বৃহৎ ৰাজনৈতিক স্বায়ত্ব শাসন লাভৰ অৰ্থে প্ৰেম সিং ব্ৰহ্মাৰ নেতৃত্বত বড়ো লিবাৰেচন টাইগাৰচ্ ফ'ৰ্চ (Bodo Liberation Tigers Force-BLTF) গঠন কৰা হয়। এই দুই সশস্ত্ৰ বিদ্ৰোহী বাহিনী-BdSF আৰু BLTF বড়ো সম্প্ৰদায়ৰ দুখ-কষ্ট আৰু দাবীসমূহক লৈ আৰু বড়ো সম্প্ৰদায়ৰ বাবে এক পৃথক মাতৃভূমিৰ আন্দোলন গঢ়ি তোলাৰ বাবে আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ইটোৱে-সিটোৰ পৰা পৃথক

আছিল। BLTF-এ বড়োসকলৰ বাবে অসম ৰাজ্যৰ ভিতৰতে এক পৃথক বড়োভূমিৰ দাবী জনাইছিল, আনহাতে BdSF-এ ভাৰতবৰ্ষৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ সার্বভৌমত্ব দাবী কৰিছিল। ইয়াৰ পৰৱর্তী সময়ত আন্দোলনে এক একচেটীয়া ভূমিকা পালন কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। বড়োভূমিৰ চুক্তি সোনকালেই ভাঙি পৰে আৰু লগে লগেই বড়ো অঞ্চলসমূহত হিংসা বিয়পি পৰে। আন্দোলন বাঢ়ি যোৱাৰ লগে লগে হিংসাৰ পৰিমাণো বৃদ্ধি হয়। আক্রান্ত অঞ্চলসমূহত বিদ্যালয়, বজাৰ, দলং আদিত হোৱা আক্রমণে মানুহৰ সাধাৰণ জীৱন-যাপন বিষময় কৰি তোলে। বড়ো সশস্ত্র বাহিনীয়ে প্রস্তাৱিত বড়োভূমিৰ অঞ্চলসমূহত হিংসাত্মক কার্যকলাপ, বলপূর্বক ধন দাবী, অপহৰণ আদিৰ দ্বাৰা এক সন্ত্রাসৰ অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল। সিহঁতে কেন্দ্রীয় তথা ৰাজ্য চৰকাৰৰ ওপৰত হেঁচা দিবলৈ বিদ্যালয় গৃহ, বজাৰ, ৰেল ষ্টেচন, ৰাস্তা, ঘাট ইত্যাদিত আক্রমণ চলাইছিল। বাছ, বজাৰ আৰু জন আস্থানসমূহত বোমা বিস্ফোৰণৰ ফলত বহুতো নিৰীহ জনতাই প্রাণ হেৰুৱাবলগীয়া হৈছিল। 1996 চনৰ মে' মাহত আদিবাসী সম্প্রদায়ৰ ওপৰত হোৱা আক্রমণত কোকৰাঝাৰ, বঙাইগাঁও আৰু ধুবুৰী জিলাৰ একলাখতকৈও অধিক লোকে নিজৰ ঘৰ-বাৰী হেৰুৱাব লগাত পৰিছিল। এইখিনিতে উল্লেখনীয় যে ইংৰাজসকলে আদিবাসীসকলক ভাৰতবর্ষৰ মধ্য আৰু পূব প্রান্তৰ পৰা অসমলৈ চাহ বাগিচাসমূহত কাম কৰিবলৈ অনা সময়ৰে পৰাই আদিবাসীসকলে বড়োসকলৰ সৈতে সহ অৱস্থান কৰি আহিছে। 1998 চনত হোৱা দ্বিতীয় পর্যায়ৰ আক্রমণে আৰু অধিক লোকক স্থানান্তৰিত কৰে। ইয়াৰ উপৰিও বড়ো সশস্ত্র বাহিনীৰ মাজত ভাতৃঘাতী ঘটনাও সংঘটিত হৈছিল। ইয়াৰ ফলত, বহুত বড়ো লোকেও এই হিংসাত্মক কার্য-কলাপত মৃত্যুবৰণ কৰাৰ লগতে ঘৰ-বাৰী হেৰুৱাব লগাত পৰে। ইয়াৰ লগতে আদিবাসী আৰু অ-বড়োসকলৰ একাংশই প্রতিযুদ্ধ কৰিবলৈ অস্ত্র হাতত লয়। ইয়াৰ ফলত বড়োসকলৰ সংখ্যা কম থকা অঞ্চলসমূহত বড়ো লোকসকলে ভয়ত ঘৰ এৰি গুচি যায়। এই সমগ্র ঘটনাসমূহৰ ফলতেই আন্তঃব্যক্তিগত আৰু আন্তঃসাম্প্রদায়িক সম্পর্ক কলুষিত হৈ পৰে। এই পটভূমিৰ পৰিপ্রেক্ষিতত, অ-বড়ো সম্প্রদায়ৰ লোকসকলে বড়োভূমি আন্দোলনক একচেটিয়া বুলি গণ্য কৰিবলৈ লয় আৰু যাৰফলত আবছুৰ এই আন্দোলনৰ প্রতি অ-বড়ো লোকসকলৰ সমর্থন লাহে লাহে কমি আহে। এই বৃহৎ পৰিমাণৰ হিংসাত্মক কার্য-কলাপে কেৱল হত্যা, ধর্ণা, ব্যক্তিগত আৰু জন সম্পত্তিৰ ধ্বংস আৰু জনসাধাৰণৰ আভ্যন্তৰীণভাৱে হোৱা স্থানান্তৰণৰ মাজেৰেই নহয়, আনকি জনজীৱনৰ আন আন ক্ষেত্রসমূহৰ মাজেৰেও প্রতিফলিত হৈছিল। কেন্দ্রীয় চৰকাৰে সেয়েহে সশস্ত্র বিদ্রোহী বাহিনীসমূহৰ সৈতে এক আলোচনাত মিলিত হোৱাৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰে। দুয়োটা সশস্ত্র বিদ্রোহী বাহিনী (BLTF আৰু NDFB)য়ে এই আলোচনা প্রক্রিয়াত অংশগ্রহণ কৰিছিল। কেন্দ্র চৰকাৰে পোন প্রথমতে Bodo Liberation Tiger Force-ৰ সৈতে আলোচনাত মিলিত হৈছিল যিয়ে এক পৃথক বড়োভূমিৰ বাবে এক সশস্ত্র সংগ্রাম গঢ়ি তুলিছিল। এই আলোচনা 2000 চনতে আৰম্ভ হৈছিল আৰু 2001 চনৰ নৱেম্বৰ মাহলৈকে ভাৰত চৰকাৰ, অসম চৰকাৰ আৰু Bodo Liberation Tiger Force-ৰ মাজত কেইবাটাও স্তৰত এই ত্রিপাক্ষিক আলোচনা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। এই আলোচনাত BLTF-এ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ দাবী কৰে। ই সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত এক প্রশাসনিক গাঁথনি সৃষ্টিৰ বাবে প্রস্তাৱ দাঙি ধৰে যিটোৱে বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ সলনি স্থান ল'ব।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন ১ ঃ বড়ো সাহিত্য সভা কোন চনত গঠন কৰা হৈছিল?

.....

প্রশ্ন ২ ঃ 1975 চনৰ এপ্রিলতকোনখন লিপি ভৈয়াম জনজাতীয় পৰিষদ, অসম সাহিত্য সভা আৰু বড়ো সাহিত্য সভাই গ্রহণ কৰিবলৈ মান্তি হৈছিল?

.....

প্রশ্ন ৩ ঃ 1960 চনত অসমৰ ভৈয়াম জনগোষ্ঠীৰ নেতাসকলে দাবী জনোৱা স্বায়ত্ব শাসিত অঞ্চলটোৰ নাম কি আছিল?

.....

প্রশ্ন ৪ ঃ MISA ৰ সম্পূর্ণ নাম কি ?

.....

প্রশ্ন ৫ ঃ কাৰ নেতৃত্বত আবছুৰে এক পৃথক বড়োভূমি সৃষ্টিৰ বাবে এক গান্ধীবাদী আন্দোলনৰ আৰম্ভণি ঘোষণা কৰিছিল?

.....

প্রশ্ন ৬ ঃ বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ গঠনৰ বাবে প্রদান কৰা দ্বি-পাক্ষিক চুক্তি কেতিয়া স্বাক্ষৰিত হৈছিল?

.....

১৩.৩.৩ নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্র (Memorandum of Settlement) আৰু বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় পৰিষদৰ (Bodoland Territorial Council BTC) গঠন

2003 চনৰ ফেব্রুৱাৰী মাহৰ 10 তাৰিখে BLTF-ৰ সৈতে কেন্দ্রীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰিত হোৱা নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্রৰ ফলস্বৰূপে বড়োভূমিৰ আন্দোলনে অৱশেষত অন্তিম পর্যায়ত উপনীত হয় আৰু লগে লগে অসমত বড়োভূমি ক্ষেত্রীৰ পৰিষদ (Bodoland Territorial Council-BTC) নামৰ এক স্বায়ত্ব শাসিত পৰিচালন পৰিষদ গঠন কৰা হয় আৰু এই পৰিষদক সাংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত এক সাংবিধানিক সুৰক্ষা প্রদান কৰা হয়। এইটোও উল্লেখ কৰিব পাৰি যে অসম, মেঘালয়, ত্রিপুৰা আৰু মিজোৰামৰ জনগোষ্ঠীয় অঞ্চলবোৰ ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীত সংলগ্নিত তালিকাত উল্লেখ কৰা হৈছে। অসমৰ জনগোষ্ঠীয় অঞ্চলসমূহ উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলা আৰু কার্বি আংলং জিলাৰ অন্তর্গত। সেই অনুসৰি, ষষ্ঠ অনুসূচী কেৱল অসমৰ পাহাৰীয়া অঞ্চলবোৰৰ কাৰণেহে প্রযোজ্য হয়। সেয়েহে ষষ্ঠ অনুসূচীৰ কিছু সংশোধনী ঘটোৱা হৈছিল কাৰণ বড়োসকল আছিল ৰাজ্যখনৰ ভৈয়ামত বসবাস কৰা এটা জনগোষ্ঠীয় সম্প্রদায়। বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় পৰিষদৰ অধীনৰ অঞ্চলসমূহক বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় জিলা (Bodo Territorial Area Districts-BTAD) নামেৰে জনা যায়। এই পৰিষদে 2003 চনৰ বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদত উল্লেখ কৰা অনুসৰি ইয়াৰ অধীনস্থ বিভাগসমূহৰ ওপৰত শাসন আৰু ক্ষমতা প্রকাশ কৰিব পাৰে, কিন্তু ই জিলা প্রশাসনক নিয়ন্ত্রণ নকৰে। BLTF-ক 2003 চনত এক সশস্ত্র সংগঠন হিচাপে বর্জন কৰা হয়। সন্ধিমতে এক অন্তৰ্বর্তীকালীন বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ গঠন কৰা হৈছিল আৰু ই হাগ্রামা মহিলাৰীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈছিল।

বিভিন্ন অনাবড়ো সংগঠনে BTC-ৰ গঠনক লৈ বিৰোধিতা কৰিছিল আৰু 18টা অনাবড়ো সংগঠনে একেলগে স্বাক্ষৰিত সন্ধিটোৰ বিৰোধিতা কৰিবলৈ সন্মিলিত জনগোষ্ঠীয় সংগ্রাম সমিতি

(STSS) গঠন কৰিছিল। সন্ধি স্বাক্ষৰিত হোৱাৰ পিছতো তেওঁলোকে BTC অঞ্চলৰ অনাবড়োসকলৰ সহযোগিতাত কেতবোৰ আন্দোলনৰ কার্যসূচী গ্রহণ কৰিছিল। অনাবড়োসকলে আঙুলিয়াই দিছিল যে প্রস্তাৱিত BTC অঞ্চলৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ অধিকাংশই অনাবড়োসকলৰ দ্বাৰা গঠিত। অনাবড়োসকলে দাবী কৰে যে অনাবড়ো সম্প্রদায়ৰ অধিকাৰ আৰু দাবীৰ নিৰাপত্তাৰ স্বার্থত উপযুক্ত সুৰক্ষা সুনিশ্চিত কৰিব লাগে।

BTC-ৰ প্রথম নির্বাচন অনুষ্ঠিত হৈছিল 2005 চনৰ 13 মে'ত। নির্বাচনৰ এমাহ আগত বড়োলেণ্ড পিপলচ্ প্রগ্রেছিভ ফ্রণ্ট (Bodoland Peoples Progressive Front-BPPF) নামৰ এটা ৰাজনৈতিক দল গঠিত হৈছিল। আবছু আৰু ভংগ হোৱা BLT-ৰ কিছুসংখ্যক সদস্যৰ দ্বাৰা এই ৰাজনৈতিক দলটো গঠিত হৈছিল। BPPF-ৰ প্রথমজন সদস্য আছিল ৰবিৰাম নার্জাৰী। যি কি নহওঁক, BPPF-ৰ নিজৰ দলৰ মাজতে মতবিৰোধ ঘটাৰ ফলত দলটো দুই ভাগত বিভক্ত হৈ পৰে— ইয়াৰে এটা গোট পৰিচালনা কৰে আবছুৰ পূর্বৰ সদস্যসকলে আৰু আনটো পৰিচালনা কৰে BLT-ৰ পূর্বৰ সদস্যসকলে। BPPF-ৰ এই গোটটো BTC-ৰ পূর্বৰ মুখ্য নেতা আৰু অর্ন্তৱর্তীকালীন BTC-ৰ মুখ্য কার্যবাহী সদস্য হাগ্রামা হিলাৰীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হয়। ইয়াৰ পৰৱর্তী নির্বাচনত হাগ্রামা মহিলাৰী নৱ-নির্বাচিত BTC-ৰ নেতা হিচাপে নির্বাচিত হয়।

5 জানি থোৱা ভাল

বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় পৰিষদ (BTC)ৰ নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্র (Memorandum of Settlement) মতে BTC-ত এখন কার্যবাহী পৰিষদ থাকিব। ইয়াৰ কার্যবাহী সদস্যৰ সংখ্যা 12 জনতকৈ অধিক হ'ব নোৱাৰিব। সদস্যসকলৰ মাজৰে এগৰাকী মুৰব্বী আৰু আন এগৰাকী উপ-মুৰব্বী হ'ব। কার্যবাহী পৰিষদত উপযুক্তসংখ্যক অনাবড়ো সদস্য থাকিব। BTC এলেকাত স্বীকৃত সন্মানবিধিৰ ক্ষেত্রত (protocol purposes) পৰিষদৰ মুৰব্বী আৰু উপ-মুৰব্বীৰ আনুষ্ঠানিক পদমর্যাদা অসম চৰকাৰৰ কেবিনেট মন্ত্রীৰ সমপর্যায়ৰ হ'ব। অন্য সদস্যসকলৰ আনুষ্ঠানিক পদমর্যাদা অসম চৰকাৰৰ কেবিনেট মন্ত্রীৰ সমপর্যায়ৰ হ'ব। অসম চৰকাৰে BTC-ক অর্পণ কৰা কিছুমান কার্যবিভাগ হ'ল— ক্ষুদ্র, কুটীৰ আৰু গ্রাম্য উদ্যোগ, পশুপালন আৰু পশুচিকিৎসা, বন, কৃষি, গড়কাপ্তানি ইত্যাদি। BTC-ক উন্নয়নমূলক কাম-কাজ চলাই নিবৰ বাবে অসম চৰকাৰে জনসংখ্যাৰ অনুপাতৰ আধাৰত প্রতিবছৰে অনুদানৰ পৰিমাণ নির্ণয় কৰিব। এই অনুদান দুটা সমান কিস্তিত আদায় দিয়া হ'ব।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন ৭ ঃ 2003 চনৰ নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্র কাৰ মাজত স্বাক্ষৰিত হৈছিল?

.....

.....

.....

প্রশ্ন ৮ ঃ বড়োলেণ্ড ক্ষেত্রীয় পৰিষদৰ অধিকাৰগত অঞ্চলক কি বুলি জনা যায়?

.....

.....

.....

১৩.৪ অধ্যায়টিৰ পৰা কি শিকিলোঁ

- অসমত জনগোষ্ঠীয় স্বার্থক কেন্দ্র কৰি গঢ় লৈ উঠা অস্তিত্বৰ ৰাজনীতিৰ বিষয়টো হ'ল একপ্রকাৰ এক জটিল বিষয়।
- ৰাজনৈতিক আন্দোলনৰ লগতে সশস্ত্র আন্দোলনো হৈছে অসমৰ জাতীয়তাৰ পৰিচয়ভিত্তিক ৰাজনীতিৰ এক উল্লেখনীয় বৈশিষ্ট্য।
- ৰাজনৈতিক স্বায়ত্ব শাসনৰ অর্থে বড়ো সম্প্রদায়ৰ সমূহীয়া জাগৰণ আৰু এখন পৃথক বড়োভূমিৰ দাবী হ'ল প্রাক্-স্বাধীনতা কালৰ অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ এক উল্লেখযোগ্য ঘটনা।
- আৰম্ভণিতে, বড়ো জাতীয় পৰিচয়ৰ বিষয়টো ভাষাৰ সৈতেহে জড়িত আছিল। 1952 চনত কোকৰাঝাৰৰ ওচৰৰ বাসুগাঁওত বড়ো সাহিত্য সভা গঠন কৰা হয়।
- 1960 চনৰ অসম চৰকাৰী ভাষা আইনে অসমত অসমীয়াক একমাত্র চৰকাৰী ভাষা হিচাপে ঘোষণা কৰাৰ লগতে ৰাজ্যৰ বিশ্ববিদ্যালয়সমূহত অসমীয়াক একমাত্র শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাপে প্রচলন কৰাত দাবী জনায়। যিটোৱে বড়ো নেতাসকলক পুনৰ ওভতাই দিয়ে।
- শেষত, কেন্দ্রীয় চৰকাৰৰ অনুৰোধত ভৈয়াম জনজাতি পৰিষদ, অসম আৰু বড়ো সাহিত্য সভাই 1975 চনৰ এপ্রিলত দেৱনাগিৰি লিপি গ্রহণ কৰিবলৈ মান্তি হয়।
- অসম চৰকাৰে বড়ো ভাষাক কোকৰাঝাৰ আৰু ওদালগুৰি উপ মহকুমাত সহযোগী চৰকাৰী ভাষা হিচাপে ঘোষণা কৰে।
- 1967 চনৰ 27 ফেব্রুৱাৰীত মদোৱাম ব্রহ্মৰ সভাপতিত্বত জনজাতীয় যুৱ নেতাসকলে কোকৰাঝাৰত ভৈয়াম জনজাতি পৰিষদ, অসম গঠন কৰে।
- ভৈয়াম জনজাতীয় নেতাসকলে সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসম ৰাজ্যৰ ভিতৰতে এক স্বায়ত্ব শাসিত অঞ্চল গঠনৰ বাবে দাবী জনায়, যাক উদয়াচল নামেৰে নামকৰণ কৰা হয়।
- 1987 চনৰ শেষৰ ফালে আবছুৱে বড়োভূমি নামেৰে বড়োসকলৰ এক পৃথক ভূমিৰ দাবী জনাবৰ বাবে এক গণ আন্দোলন গঢ়ি তোলাৰ প্রস্তুতি সম্পূর্ণ কৰি তোলে।
- 1987 চনৰ 2 মার্চত উপেন্দ্রনাথ ব্রহ্মৰ অধীনত আবছুৱে ব্রহ্মপুত্রৰ উত্তৰ পাৰত অসমৰ বাহিৰত এক পৃথক বড়োভূমি গঠনৰ বাবে এক গণতান্ত্রিক আৰু শান্তিপূর্ণ গান্ধীবাদী গণ আন্দোলনৰ আৰম্ভণি আনুষ্ঠানিকভাৱে ঘোষণা কৰে। আবছুৱে এই আন্দোলন আগবঢ়াই নিবলৈ Bodo Peoples' Action Committe (BPAC) নামেৰে এক ৰাজনৈতিক সংগঠনৰ সৃষ্টি কৰে। আবছু আৰু BPAC-এ আন্দোলন এই শ্লোগানেৰে আৰম্ভ কৰে— 'অসমক 50-50 ভাগত ভাগ কৰক।'
- আবছুৱে অসমৰ ভৈয়াম জনগোষ্ঠীয় লোকসকলৰ বাবে ব্রহ্মপুত্রৰ উত্তৰ পাৰত এক পৃথক ৰাজ্য গঠনৰ বাবে দাবী জনাইছিল। ইয়াৰ উপৰিও আবছুৱে কার্বি আংলং স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ অ-কার্বি জনগোষ্ঠীৰ বাবে এক আঞ্চলিক পৰিষদ গঠনৰ বাবেও দাবী জনাইছিল।

- Bodo Security Force-BdSF) ৰ (যাক বর্তমান National Democratic Front of Assam বুলিও জনা যায়) গঠনে ৰাজনৈতিক প্রচেষ্টাৰ উপৰিও সমান্তৰালকৈ এক সশস্ত্র আন্দোলনৰ আৰম্ভণি কৰিছিল।
- বহু কেইবছৰৰ হিংসাত্মক আন্দোলনৰ পিছত ভাৰতবর্ষৰ চৰকাৰ আৰু অসম চৰকাৰে কেইটামান মুখ্য বড়ো সংগঠনৰ সৈতে এক চুক্তিৰ মাজেৰে বুজাবুজিলৈ আহে। 1993 চনৰ 20 ফেব্রুৱাৰীৰ দ্বি-পাক্ষিক বড়ো সন্ধিৰ মতে অসমৰ ভিতৰতে এক বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ গঠন কৰা হয়।
- এই চুক্তিখনে সফলতা লাভ কৰিব নোৱাৰিলে কাৰণ ইয়াৰ কিছুমান দৰকাৰী সুবিধা ৰূপায়ণ কৰা নহয় আৰু লগতে বড়ো নেতা আৰু ভিন্ ভিন্ বড়ো দলৰ মাজত হোৱা কাজিয়াই বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ মাজত স্থিৰতা অনাত অসম্ভৱ কৰি তোলে।
- এই চুক্তিৰ পৰৱর্তী সময়ছোৱাত ৰাজনৈতিক স্বায়ত্ব শাসন লাভৰ অর্থে প্রেম সিং ব্রহ্মৰ নেতৃত্বত Bodo Liberation Tigers Force (BLTF) গঠন কৰা হয়।
- BLTF-এ বড়োসকলৰ বাবে অসম ৰাজ্যৰ ভিতৰতে এক পৃথক বড়োভূমিৰ দাবী জনাইছিল, আনহাতে BdSF-এ ভাৰতবর্ষৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ সার্বভৌমত্ব দাবী কৰিছিল।
- কেন্দ্রীয় চৰকাৰে সশস্ত্র বিদ্রোহী বাহিনীসমূহৰ সৈতে এক আলোচনাত মিলিত হোৱাৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰে। দুয়োটা সশস্ত্র বিদ্রোহী বাহিনীয়ে এই আলোচনা প্রক্রিয়াত অংশগ্রহণ কৰিছিল। কেন্দ্রীয় আলোচনা প্রক্রিয়াত অংশগ্রহণ কৰিছিল। কেন্দ্রীয় চৰকাৰে পোন প্রথমতে Bodo Liberation Tiger Force-ৰ সৈতে আলোচনাত মিলিত হৈছিল যিয়ে এক পৃথক বড়োভূমিৰ বাবে সশস্ত্র সংগ্রাম গঢ়ি তুলিছিল।
- 2003 চনৰ ফেব্রুৱাৰী মাহৰ 10 তাৰিখে BLTF-ৰ সৈতে কেন্দ্রীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰিত হোৱা নিষ্পত্তিৰ স্মাৰক-পত্রৰ ফলস্বৰূপে বড়োলেণ্ডৰ আন্দোলনে অৱশেষত শেষ পর্যায়ত উপনীত হৈছিল আৰু ইয়াৰ লগে লগেই অসমত বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় পৰিষদ (Bodoland Territorial Council-BTC) নামৰ এক স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ গঠন হৈছিল আৰু এই স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদক সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত এক সাংবিধানিক সুৰক্ষা প্রদান কৰা হৈছিল।
- বড়োসকলক প্রদান কৰা ষষ্ঠ অনুসূচীৰ কিছু সংশোধনী ঘটোৱা হৈছিল কাৰণ বড়োসকল আছিল ৰাজ্যখনৰ ভৈয়ামত বসবাস কৰা জনগোষ্ঠীয় সম্প্রদায়সমূহৰ ভিতৰত এটা সম্প্রদায়। বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ অধীনৰ অঞ্চলসমূহক বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় জিলা (Bodo Territorial Area Districts-BTAD) নামেৰে জনা যায়। এই পৰিষদে 2003 চনৰ বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ স্মাৰকপত্রত উল্লেখ কৰা অনুসৰি ইয়াৰ অধীনস্থ বিভাগসমূহৰ ওপৰত শাসন আৰু ক্ষমতা প্রকাশ কৰিব পাৰে। কিন্তু জিলা প্রশাসনৰ ওপৰত ই কোনো ক্ষমতা খটুৱাব নোৱাৰে।
- 2003 চনত BLTF-ক এক সশস্ত্র সংগঠন হিচাপে বর্জন কৰা হয়। সন্ধিমতে, এক অন্তৱর্তীকালীন বড়ো স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ গঠন কৰা হয়। ই পূর্বৰ BLT-ৰ মুখ্য সচিব হাগ্রামা মহিলাৰীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈছিল।
- BTC-ৰ প্রথম নির্বাচন হৈছিল 2005 চনৰ 13 মে'ত। হাগ্রামা মহিলাৰী নৱ-নির্বাচিত BTC-ৰ নেতা হিচাপে নির্বাচিত হয়।

১৩.৫ অধিক জানিবলৈ

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1) Kundu, Dilip Kumar, Triparthy, Ajay & Agarwal, Bhavna. (2010). *The State and the Bodo Movement in Assam*. APH Publishing Corporation.
2) Sonowal, Khema. 2012. *Why Bodo Movement?* Guwahati: Eastern Book House.

অসমীয়া গ্ৰন্থ ঃ

1] কলিতা, তি. চি. [2006]। *অসমৰ সমাজ আৰু ৰাজনীতি।* গুৱাহাটী ঃ মৃত্যুঞ্জয় প্ৰকাশন।
2] মহন্ত, ড^0 প্ৰফুল্ল [2011]। *জনজাতীয় স্বধিকাৰ আন্দোলন আৰু বড়ো জাতিসত্বা।* গুৱাহাটী ঃ ভৱানী প্ৰিণ্ট ন পাব্লিকেছন্চ্।

W ১৩.৬ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ 1952
২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ দেৱনাগিৰি
৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ উদয়াচল
৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ আভ্যন্তৰীণ সুৰক্ষা আইন (Maintenance of Internal Security Act) (MISA)
৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ উপেন্দ্ৰনাথ ব্ৰহ্ম
৬ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ 1993 চনৰ 20 ফেব্ৰুৱাৰী
৭ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ BLTF, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু ৰাজ্য চৰকাৰ
৮ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ বড়োভূমি ক্ষেত্ৰীয় জিলা (BTAD)

M ১৩.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন

ক) বস্তুধৰ্মী প্ৰশ্ন

প্ৰশ্ন ১ঃ 1952 চনত বড়ো সাহিত্য সভা ক'ত গঠিত হৈছিল?
প্ৰশ্ন ২ঃ ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুসূচীৰ অধীনত উদয়াচল নামেৰে এক স্বায়ত্ব শাসিত অঞ্চল গঠনৰ দাবী জনোৱা হৈছিল?
প্ৰশ্ন ৩ঃ বড়োভূমিৰ আন্দোলন আগবঢ়ায় নিবলৈ আবছুৰে সৃষ্টি কৰা ৰাজনৈতিক সংগঠনটোৰ নাম উল্লেখ কৰক।
প্ৰশ্ন ৪ঃ বড়োভূমিৰ ক্ষেত্ৰীয় পৰিষদ অৰ্থাৎ BTC গঠনৰ বাবে নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্ৰখন কেতিয়া স্বাৰক্ষিত হৈছিল?

খ) চুটি প্ৰশ্ন (150 শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্ৰশ্ন ১ঃ ৰোমান লিপি আন্দোলনটো আলোচনা কৰক।
প্ৰশ্ন ২ঃ উদয়াচল গঠনৰ দাবীৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োওক।

প্রশ্ন ৩ঃ আবছুৱে বড়োভূমি গঠনৰ বাবে কৰা দাবীৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক।

প্রশ্ন ৪ঃ বড়োভূমি ক্ষেত্রীয় পৰিষদ (BTC) আৰু নিষ্পত্তিৰ স্মাৰকপত্রৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক।

গ) ৰচনাধর্মী প্রশ্ন (300–500 শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্রশ্ন ১ঃ বড়োভূমি আন্দোলনৰ ইতিহাসিক পটভূমি ব্যাখ্যা কৰক।

প্রশ্ন ২ঃ 2003 চনৰ নিষ্পত্তিৰ স্মাৰক পত্র স্বাক্ষৰিত হোৱালৈকে বড়োভূমি গঠনৰ দাবীৰ লগত জড়িত বিভিন্ন ঘটনাসমূহ আলোচনা কৰক।

****